

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Method) เพื่อศึกษาปัญหาการวางแผนการเรียนวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร และศึกษาความสอดคล้องของการวางแผนการเรียนวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกับความต้องการของนักเรียน โดยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้น ดังนี้

1. การสุ่มตัวอย่างประชากร
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้มี 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาอาชีพ จำนวน 62 คน
2. กลุ่มตัวอย่างนักเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม.5) ที่เลือกเรียนตามแผนการเรียนวิชาอาชีพ จำนวน 385 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร

การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร มีวิธีการตามลำดับดังนี้ คือ

1. สํารวจจํานวนโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนแผนการเรียนวิชาอาชีพ มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2524 ปรากฏว่า มีจํานวนทั้งสิ้น 38 โรงเรียน¹
2. สุ่มรายชื่อโรงเรียน โดยวิธีการสุ่มแบบธรรมดามาร้อยละ 80 ของจํานวนโรงเรียนในข้อ 1 ได้รายชื่อโรงเรียนจํานวน 31 โรงเรียน
3. กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน คือ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาอาชีพ จากโรงเรียนทั้ง 31 โรงเรียน โดยไม่มีการสุ่ม รวม 62 คน
4. กลุ่มตัวอย่างนักเรียน ใช้วิธีการสุ่มแบบธรรมดา โดยสุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม.5) ที่เลือกเรียนตามแผนการเรียนวิชาอาชีพมาร้อยละ 20 จากโรงเรียนทั้ง 31 โรงเรียน โดยสุ่มให้กระจายไปยังทุก ๆ โรงเรียน จํานวนโรงเรียนละประมาณเท่า ๆ กัน รวมแล้วให้ได้ตัวอย่างประชากร 385 คน

สรุปแล้วในการวิจัยครั้งนี้ มีตัวอย่างประชากรทั้งผู้บริหาร และนักเรียน รวมทั้งสิ้น 447 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก. การเตรียมการก่อนสร้างแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยได้ศึกษาและรวบรวมความรู้ เกี่ยวกับการจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 จากหลักสูตร คำรา เอกสาร วารสาร รายงานการประชุม สัมมนาต่าง ๆ และรายงานการวิจัย พร้อมทั้งสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดแผนการ

¹นายบรรพต บุรณะศิริณี ศึกษาพิเศษกกรมสามัญศึกษา ได้สำรวจจํานวนโรงเรียนที่เปิดสอนแผนการเรียนวิชาอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ปีการศึกษา 2524 มีจํานวน 39 โรงเรียน ผู้วิจัยได้สำรวจก่อนแจกแบบสอบถาม พบว่า โรงเรียนวัดสระเกศ ขุดเลิกการเปิดแผนการเรียนวิชาอาชีพ มาตั้งแต่ต้นปีการศึกษา 2524 ไป 1 โรงเรียน

เรียนวิชาอาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม.5) ที่เลือกเรียนตามแผนการเรียนวิชาอาชีพ แล้วนำปัญหา ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาประมวลเป็นเค้าโครงในการสร้างแบบสอบถาม

ข. การสร้างแบบสอบถาม

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามผู้บริหาร แบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพของโรงเรียน จำนวน 18 ข้อ

ตอนที่ 3 ถามเกี่ยวกับปัญหาของการจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพ จำนวน 34 ข้อ

ตอนที่ 4 ถามเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหาบางประการ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ จำนวน 9 ข้อ

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามนักเรียนที่เลือกเรียนตามแผนการเรียนวิชาอาชีพ แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเลือก และปัญหาการเลือกเรียนตามแผนการเรียนวิชาอาชีพ จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 2 ถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพตามสภาพที่เป็นจริงในโรงเรียนกับความต้องการของนักเรียน จำนวน 38 ข้อ

แบบสอบถามทั้งสองชุด ประกอบด้วยคำถาม 3 ลักษณะ คือ

1. แบบเลือกตอบ (Multiple choice) ใช้ถามในตอนที่ 1 และ 2 ของแบบสอบถามผู้บริหาร และตอนที่ 1 ของแบบสอบถามนักเรียน แบบสอบถามนี้แต่ละข้อ

จะมีจำนวนข้อคำถามไม่เท่ากัน และบางข้อผู้ตอบอาจตอบได้มากกว่า 1 อย่าง โดยวงเล็บไว้ท้ายข้อว่า "ตอบได้มากกว่า 1 อย่าง"

2. แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ใช้ถามตอนที่ 3 ของแบบสอบถามผู้บริหาร และตอนที่ 2 ของแบบสอบถามนักเรียน

3. แบบปลายเปิด (Open end) ใช้ถามในตอนที่ 4 ของแบบสอบถามผู้บริหาร

ก. การปรับปรุงแบบสอบถาม

1. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาเนื้อหา และความเหมาะสมของคำถาม

ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน คือ

1. ศาสตราจารย์ คุณทองเดือน พิศาลบุตร ศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาสารคดีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ศาสตราจารย์ สมณ อมรวิวัฒน์ ศาสตราจารย์ประจำภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ดร. เรือง เจริญชัย รองอธิบดีกรมสามัญศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงานโครงการพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ

4. นายสวัสดิ์ สุวรรณอักษร ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาหลักสูตรกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

5. ดร. สงบ ลักษณะ หัวหน้าฝ่ายวิจัย 3 กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขใหม่ ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำ หลังจากนั้นได้นำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหาร และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม.5) ที่เลือกเรียนตามแผนการเรียนวิชาอาชีพ จำนวน 30 คน เป็นผู้บริหาร 10 คน และนักเรียน 20 คน จากโรงเรียนที่เปิดสอนแผนการเรียนวิชาอาชีพที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร

3. นำแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไข โดย
ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ให้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ มีจำนวนคำถามดังนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามผู้บริหาร

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสถานการณ์ภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
มีจำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานจัดแผนการ
เรียนวิชาอาชีพ มีจำนวน 19 ข้อ

ตอนที่ 3 ถามเกี่ยวกับปัญหาของการจัดแผนการเรียนวิชา
อาชีพ มีจำนวน 35 ข้อ

ตอนที่ 4 ถามเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหาบางประการ
และข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีจำนวน 7 ข้อ

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามนักเรียน

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสถานการณ์ภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเลือก และปัญหาการเลือกเรียนตามแผนการเรียนวิชาอาชีพ มีจำนวน
18 ข้อ

ตอนที่ 2 ถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการจัด
แผนการเรียนวิชาอาชีพตามสภาพที่เป็นจริงในโรงเรียน กับความต้องการของนักเรียน จำนวน
42 ข้อ

(โปรดดูแบบสอบถามจากภาคผนวก)

4. เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำไปหาความเที่ยง โดยใช้สูตร
สัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) ของ ครอนบาช (Cronbach) โดยใช้คอมพิวเตอร์
ของศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS
(Statistical Package For the Social Sciences) ได้ค่าความเที่ยงของแบบ
สอบถาม ดังต่อไปนี้

แบบสอบถามผู้บริหาร ได้ค่าความเที่ยง 0.91

แบบสอบถามนักเรียน ได้ค่าความเที่ยง 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าหนังสือขอความร่วมมือในการออกแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อส่งไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 31 โรงเรียน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจก และรับคืนด้วยตัวเอง ตั้งแต่วันที่ 14 กันยายน 2525 ถึงวันที่ 23 กันยายน 2525 ระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้มีโอกาสสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนหลายคน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการวิจัย และได้รับแบบสอบถามคืนมา ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1

แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป และที่ได้รับคืนมา

ชื่อโรงเรียน	ผู้บริหาร			นักเรียน			รวม		
	ส่งไป	ได้รับ	ร้อยละ	ส่งไป	ได้รับ	ร้อยละ	ส่งไป	ได้รับ	ร้อยละ
1. สิงหนาทพิทยาคม	2	2	100	15	14	93.33	17	16	94.11
2. อิสลามวิทยาลัย แห่งประเทศไทย	2	2	100	13	13	100	15	15	100
3. วัฒนวรคดีศ	2	2	100	13	13	100	15	15	100
4. บางกะปิ	2	2	100	15	14	93.33	17	16	94.11
5. คอนเมืองทหาร อากาศบ่ารุง	2	2	100	12	12	100	14	14	100
6. วัดรางบัว	2	2	100	13	13	100	15	15	100
7. วชิรธรรมสาธิต	2	2	100	10	10	100	12	12	100
8. วัดหนองแขม	2	2	100	12	12	100	14	14	100
9. นนทบุรีวิทยา	2	2	100	13	11	84.61	15	13	86.66

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อโรงเรียน	ผู้บริหาร			นักเรียน			รวม		
	ส่งไป	ได้รับ	ร้อยละ	ส่งไป	ได้รับ	ร้อยละ	ส่งไป	ได้รับ	ร้อยละ
10. พรตพิทยพยัต	2	2	100	12	12	100	14	14	100
11. ศรีอัสสรวรรค์	2	2	100	13	12	92.30	15	14	93.33
12. ชินโรสวิทยา	2	2	100	12	12	100	14	14	100
13. พระโขนงพิทยาลัย	2	2	100	15	14	93.33	17	16	94.11
14. โยธินบูรณะ	2	2	100	13	13	100	15	15	100
15. ศรีวัชรเมธี	2	2	100	10	10	100	12	12	100
16. วัคนอยใน	2	2	100	10	10	100	12	12	100
17. สามเสนวิทยาลัย	2	2	100	12	12	100	14	14	100
18. ศรีศรีสุริโยทัย	2	2	100	10	9	90	12	11	91.66
19. วัคอินทาราม	2	2	100	10	10	100	12	12	100
20. กุณที่รุทรามวิทยาคม	2	2	100	10	10	100	12	12	100
21. จันทรหุ้บ่าเพ็ญ	2	2	100	10	10	100	12	12	100
22. สายน้ำผึ้ง	2	2	100	12	12	100	14	14	100
23. แจจรงอนวิทยา	2	2	100	12	10	83.33	14	12	85.71
24. สุวรรณารามวิทยาคม	2	2	100	13	13	100	15	15	100
25. ปากน้ำวิทยาคม	2	2	100	12	12	100	14	14	100
26. ยานนาวาศรีวิทยาคม	2	2	100	15	14	93.33	17	16	94.11
27. ศรีพฤฒา	2	2	100	15	15	100	17	17	100
28. เจ้าพระยาวิทยาคม	2	2	100	15	15	100	17	17	100
29. วัคธาชโอรส	2	2	100	15	13	86.66	17	15	88.23

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อโรงเรียน	ผู้บริหาร			นักเรียน			รวม		
	ส่งไป	ได้รับ	ร้อยละ	ส่งไป	ได้รับ	ร้อยละ	ส่งไป	ได้รับ	ร้อยละ
30. วัฒนาโยธ	2	2	100	13	12	92.30	15	14	93.33
31. พุทธจักรวิทยา	2	2	100	10	10	100	12	12	100
รวม	62	62	100	385	372	96.62	447	434	97.09

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่า แบบสอบถามที่แจกไปยังผู้บริหาร 31 โรงเรียน ได้รับคืนมา 62 ฉบับ หรือร้อยละ 100 และแบบสอบถามที่แจกไปยังนักเรียน ได้รับคืนมา 372 ฉบับ หรือร้อยละ 96.62 โดยส่วนรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมีจำนวน 434 ฉบับ หรือร้อยละ 97.09

เมื่อนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องในการตอบแบบสอบถามของผู้ตอบ ปรากฏว่าได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ มีจำนวนดังนี้

แบบสอบถามของผู้บริหาร จำนวน 62 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

แบบสอบถามของนักเรียน จำนวน 350 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.91

รวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น จำนวน 412 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.17

หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาทำการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แบบสอบถาม โดยใช้คอมพิวเตอร์ของ ศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package

For the Social Sciences¹ ซึ่งวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ สำหรับแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ซึ่งได้แก่ แบบสอบถามผู้บริหารในตอนที่หนึ่ง ตอนที่สอง และตอนที่สี่ และแบบสอบถามนักเรียนในตอนที่หนึ่ง

2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งได้แก่ แบบสอบถามผู้บริหาร ในตอนที่สาม และแบบสอบถามนักเรียนในตอนที่สอง การให้น้ำหนักคะแนน แบ่งเป็นดังนี้

2.1 แบบสอบถามผู้บริหาร ตอนที่สาม

เป็นปัญหามากที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ	5
เป็นปัญหามาก	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ	4
เป็นปัญหาน้อย	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ	3
เป็นปัญหาน้อยที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ	2
ไม่เป็นปัญหา	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ	1

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย อาศัยแนวของ เบสต์ (Best)²

ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	เป็นปัญหามากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	เป็นปัญหามาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	เป็นปัญหาน้อย
1.50 - 2.49	หมายถึง	เป็นปัญหาน้อยที่สุด
1.00 - 1.49	หมายถึง	ไม่เป็นปัญหา

¹Norman H. Nie, Statistical Package For the Social Sciences, 2d ed. (New York: McGraw - Hill Book Co., 1977).

²John W. Best, Research in Education, (Englewood 75 Cliffs, N.J. : Prentice - Hall, 1970), p. 175.

2.2 แบบสอบถามนักเรียน ตอนที่สอง แบ่งออกเป็น 2 สภาการณ์ คือ

ก. สภาพที่เป็นจริงในโรงเรียน ใ้หน้าให้นักคะแนน ดังนี้

ปฏิบัติมากที่สุด หรือเหมาะสมมากที่สุด	ใ้หน้าให้นักคะแนนเท่ากับ 4
ปฏิบัติมาก หรือเหมาะสมมาก	ใ้หน้าให้นักคะแนนเท่ากับ 3
ปฏิบัติน้อย หรือเหมาะสมน้อย	ใ้หน้าให้นักคะแนนเท่ากับ 2
ไม่ปฏิบัติเลย หรือไม่เหมาะสมเลย	ใ้หน้าให้นักคะแนนเท่ากับ 1

ข. สภาพที่ต้องการของนักเรียน ใ้หน้าให้นักคะแนน ดังนี้

ต้องการมากที่สุด	ใ้หน้าให้นักคะแนนเท่ากับ 4
ต้องการมาก	ใ้หน้าให้นักคะแนนเท่ากับ 3
ต้องการน้อย	ใ้หน้าให้นักคะแนนเท่ากับ 2
ไม่ต้องการ	ใ้หน้าให้นักคะแนนเท่ากับ 1

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย อาศัยแนวของ เบสต์ (Best)¹

ดังนี้

3.50 - 4.00	หมายถึง	ปฏิบัติมากที่สุด หรือเหมาะสมมากที่สุด ต้องการมากที่สุด
2.50 - 3.49	หมายถึง	ปฏิบัติมาก หรือเหมาะสมมาก ต้องการมาก
1.50 - 2.49	หมายถึง	ปฏิบัติน้อย หรือเหมาะสมน้อย ต้องการน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	ไม่ปฏิบัติเลย หรือไม่เหมาะสมเลย ไม่ต้องการ

¹ Ibid.

3. ทดสอบค่าที (t - test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนวิชาอาชีพระหว่างสภาพที่เป็นจริงในโรงเรียนกับความต้องการของนักเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย